اقتصاد دیجیتال

فرصت ها و چالش های فن آوری دیجیتال

مشکلات عدم نیازسنجی های قبل و بعد از ساخت نرم افزار

مقدمه :

چرا تعداد زیادی از پروژه های نرم افزاری با شکست رو به رو می شود ؟

با وجود اینکه هم نیرو داریم و هم بودجه کافی و هم زیر ساخت مناسب .

چگونه می توان با مشکلاتی که در ساخت نرم افزار پدید می آید ، برخورد مناسبی داشته باشیم. به گونه ای که متحمل کمترین خسارت های مالی و زمانی (تاخیرات تحویل) در ساخت نرم افزار خود شویم .

با توجه به نمودار مربوط به ساخت نرم افزار (برگرفته از کتاب Code Complete) در فازهای مختلف ، متوجه میشویم که بهتر است که در همان ابتدا، نقص های نرم افزاری شناخته و بر طرف شود تا هزینه های سنگینی که در ادامه ساخت نرم افزار با آن مواجه می شویم را ، کاهش دهد.

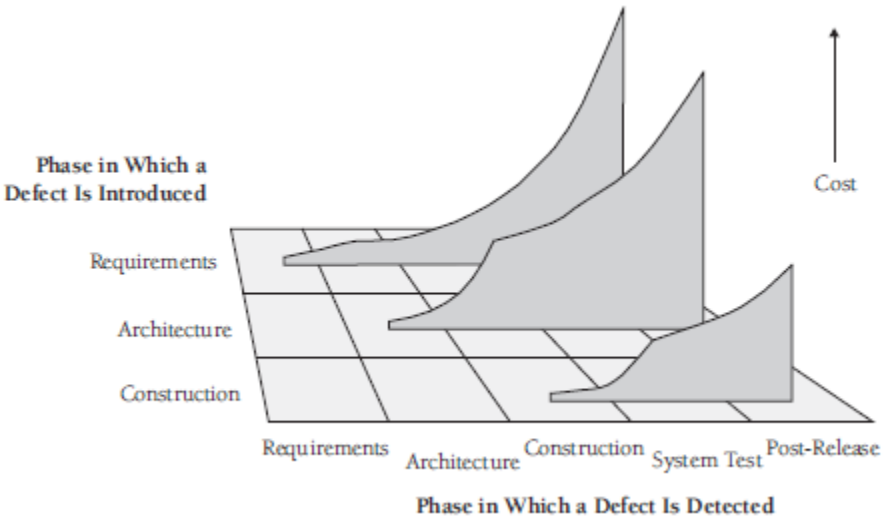

نیاز سنجی های نرم افزار

مشکلاتی که در ادامه بحث می شوند در چندین دسته مختلف قرار می گیرند که خلاصه ای از آنها را در زیل بحث کرده ام .

دسته اول :

دلیل این که تعداد زیادی از پروژه های نرم افزاری با شکست مواجه میشوند این است که ، از زمینه کاری مورد نظری که می خواهیم برای آن نرم افزار بسازیم ، شناخت کافی نداریم. اگر کمی جزئی تر شویم بهتر است بگوییم که نیاز های مستند (داکیومنت شده) نداریم .

در این صورت بهتر است از یک فرد خبره ی آن حوزه استفاده کنیم . از او بپرسیم کار کارمندان مختلف کارهای خودشان را چگونه به طور دستی ، انجام میدهند . چه نقص هایی در سیستم کاری دستی وجود دارد که ما می خواهیم آن را ماشینی (نرم افزاری) کنیم و چه نیازهایی در آینده پیش می آید که قابل حل با سیستم دستی نمی باشد یا هزینه های (مالی و زمانی) آن در صورت امکان حل مشکل ، بسیار سنگین می باشد .

این روش در مقابل روشی قرار می گیرد که برنامه نویسان و طراحان نرم افزار، بدون توجه به نیاز های حیاتی که در حیطه زمینه کاری مربوطه وجود دارد ، به طور خودسرانه شروع به طراحی نرم افزار می کنند. با توجه به این مشکل که آنها شناخت اندکی از آن حوزه دارند و از روابط و ضوابط و استاندارد های موجود در آن حوزه کاری ، اطلاعی ندارند یا اطلاعات ناقصی دارند .

دسته دوم :

عدم وجود یک فرد خبره در حوزه کاری مرتبط ، برای آشنایی با حوزه کاری مربوطه :

در بعضی از مواقع پیش می آید که می خواهیم برای یک سازمان یا یک شرکت یک نرم افزاری را طراحی کنیم بطوریکه ، در آن حوزه یک فرد خبره را نمی توان پیدا کرد که طراحان نرم افزار بتوانند از او به عنوان یک مرجع استفاده کنند . برای حل این مشکل دو راه حل احتمالی وجود دارد .

1. استفاده از نرم افزار های مشابه ساخته شده در آن حوزه ی کاری و بررسی و اعتبار سنجی آن :
در صورت وجود نرم افزارهای مشابه می توان آنها را خریداری کرد و نیازهای اولیه را با توجه به شناختی ابتدایی که از نرم افزارهای مشابه حاصل میشود را با حوزه کاری مربوطه هماهنگ (Synchronize) کرد و تغییرات مربوطه را در نیاز سنجی های خود ، مستند کنیم .

2. عدم دسترسی به نرم افزارهای مشابه برای شناخت حوزه کاری مربوطه به دلایل مختلف اعم از اختصاصی بودن نرم افزار یا مشکل مالی در تهیه نرم افزار های مشابه .

در این صورت تنها راهی که باقی می ماند و بهترین راه موجود در حال حاضر ، این است که تعدادی از طراحان نرم افزار را در آن شرکت به جایی افرادی (کارکنانی) که می خواهیم برای آنها سیستم نرم افزاری طراحی کنیم، قرار دهیم .
واضحتر بگویم . یعنی بگذاریم که ساعاتی از روز را طراحان نرم افزار در بخش های مختلفی که می خواهیم برای آن نرم افزار طراحی کنیم و روال های کاری آن را ماشینی کنیم ، مانند کارمندان کار کنند و نیاز های مربوطه را مستند کرده و آن ها را با هم مورد بررسی قرار داده و در نهایت با هم به یک جمع بندی کلی برسند.

دسته سوم : عدم استفاده از ابزارهای مستند سازی و مدیریت ساخت نرم افزار :

این موضوع را باتوجه به این نکته در نظر می گیریم که شناخت کافی از زمینه کاری مربوطه داریم ، اما ابزاری مناسب جهت مستند سازی نرم افزار نداریم . فکر می کنیم که مستند سازی نرم افزار را می توان با نرم افزار هایی مانند WORD و EXCEL و VISIO انجام دهیم .کاری اشتباهی که اکثر مهندسان نرم افزار به علت عدم آشنایی با ابزارهای استاندارد(ویژه) مستند سازی نرم افزار انجام می دهند . نرم افزارهایی مانند IBM Rational Software Architect و Visual Paradigm برای پروژه هایی که زمان بیشتر و مستندات دقیق تری می خواهد و ابزار های Confluence و JIRA هم برای نرم افزارهایی که با متودولوژی های چابک (Agile) ساخته می شوند .

دسته چهارم :

درطی روال ساخت نرم افزار در صورتی که مستندات ما خوب است و از ابزار های استاندارد مستند سازی و طراحی نرم افزار استفاده می کنیم ، مشاهده می کنیم که مشکلاتی پیش می آید. علت به وجود آمدن اکثر این مشکلات ، عدم شناخت و دانش کافی در حوزه طراحی نرم افزار است که منوط به بروز مشکل در یکی از دسته های زیر می باشد .

1. عدم استفاده از متودولوژی مناسب جهت طراحی و ساخت نرم افزار.
2. ناآشنایی با الگوهای مناسب طراحی از قبیل :Analysis Patterns, Refactoring Patterns, Design Patterns
3. به موقع تست نکردن نرم افزار و عدم استفاده از Test Patternهای مناسب .

دسته پنجم :

بروز مشکل به دلیل تغییرات در سازمان مربوطه در حین طراحی نرم افزار:

این مشکل کشنده ترین مشکل است که باید طراحی نرم افزار را به گونه ای انجام داد که بتوان امکان Continuous Delivery و Continuous Integration را داشته باشیم که الگو ها و منابع خاص خود را در این زمینه دارد .

منابع :

1.Karl Wiegers and Joy Beatty. 2013. Software Requirements . Microsoft Press

2. David Budgen . 2003 . Software Design . PEARSON Education.

3. Martin Fowler . 2007. Analysis Patterns . Addison Wesley.

4.Serge Demeyer, Stephane Ducasse, Oscar Nierstrasz . 2008.Object-Oriented Reengineering Patterns . Addison Wesley .

5.Roger Pressman . 2010. Software Engineering . Mc Graw Hill .

6.Steve McConnell. 2004 . Code Complete . Microsoft Press.

7.Gerard Meszaros . 2007. XUNIT TEST PATTERNS . Addison Wesley Martin Fowler Signature Book

8.Pual M.Duvall , Steve Matyas, Andrew Glover . 2007. Continuous Integration . Martin Fowler Signature . PEARSON Education.

9.JEZ Humble , David Farley . 2001. Continuous Delivery . Martin Fowler Signature . PEARSON Education .

10. FREEDERICK P.BROOKS , JR . 2010 . The Design of Design . PEARSON Education.